

Bryssel 8.5.2020
COM(2020) 222 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE JA NEUVOSTOLLE**

**EU:hun suuntautuvaa muuta kuin olennaista matkustamista koskevan väliaikaisen
rajoituksen soveltamisen toisesta arvioinnista**

I Johdanto

Euroopan unionin valtion- tai hallitusten päämiehet korostivat 10. maaliskuuta 2020, että Euroopan on omaksuttava yhteinen toimintatapa suhteessa koronavirustautiin (covid-19) ja koordinoitava toimia tiiviisti Euroopan komission kanssa.

Komissio antoi 16. maaliskuuta 2020 Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle tiedonannon *EU:hun suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskeva väliaikainen matkustusrajoitus*¹. Tässä tiedonannossa komissio suositti, että Eurooppa-neuvosto toimisi, jotta Schengen-jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet hyväksyvät viipymättä yhdessä Schengenin säännöstöön osallistuvien valtioiden valtion- tai hallitusten päämiesten kanssa päätöksen, jonka mukaan aletaan soveltaa kolmansista maista EU+ -alueelle² suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevaa väliaikaista matkustusrajoitusta.

Edellä mainitut valtiot sopivat 17. maaliskuuta 2020 komission suosituksen perusteella koordinoituista toimista EU:n ulkorajoilla koronaviruspandemian aikana. Sen jälkeen kaikki EU:n jäsenvaltiot (Irlantia lukuun ottamatta) ja Schengenin säännöstöön osallistuvat maat³ ovat tehneet kansallisia päätöksiä matkustusrajoituksen täytäntöönpanemiseksi.

Komissio antoi jäsenvaltioiden tueksi 30. maaliskuuta 2020 ohjeet⁴ matkustamista koskevan väliaikaisen matkustusrajoituksen täytäntöönpanosta, eri puolilla maailmaa toteutettavien kotiutusten helpottamisesta ja suhtautumisesta niihin henkilöihin, jotka joutuvat oleskelemaan EU:ssa matkustusrajoitusten vuoksi sallittua pidempään. Ohjeita laadittaessa hyödynnettiin Euroopan raja- ja merivartiostoa (Frontex), Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) ja Europolin panosta.

Jatkotoimena 16. maaliskuuta annetulle tiedonannolle komissio antoi 8. huhtikuuta 2020 tiedonannon *EU:hun suuntautuvaa muuta kuin olennaista matkustamista koskevan väliaikaisen rajoituksen soveltamisen arvioinnista*⁵. Tässä tiedonannossa komissio kehotti Schengen-jäsenvaltioita ja Schengenin säännöstöön osallistuvia valtioita jatkamaan kolmansista maista EU+ -alueelle suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevan matkustusrajoituksen soveltamista koordinoitusti 30 päivällä 15. toukokuuta 2020 saakka.

Väliaikaista matkustusrajoitusta sovelletaan kaikkeen muuhun kuin välttämättömään matkustamiseen kolmansista maista EU+ -alueelle. EU:n kansalaisten ja Schengenin säännöstöön osallistuvien valtioiden⁶ kansalaisten sekä heidän perheenjäsentensä ja EU:ssa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten oikeuksien suojelemiseksi muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevaa matkustusrajoitusta ei kuitenkaan sovelleta näihin henkilöihin heidän palatessaan kotiinsa. Jotta matkustusrajoitus häiritäisi yhteiskuntien toimintaa mahdollisimman vähän, jäsenvaltioille suositeltiin, että ne eivät soveltaisi rajoituksia tiettyihin matkustajaryhmiin⁷, joilla on välttämätön tehtävä tai tarve.

¹ COM(2020) 115, 16. maaliskuuta 2020.

² EU+ -alueeseen katsotaan kuuluviksi kaikki Schengen-jäsenvaltiot (myös Bulgaria, Kroatia, Kypros ja Romania) sekä Schengenin säännöstöön osallistuvat neljä maata. Siihen kuuluvat myös Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta, jos ne päättävät soveltaa rajoituksia.

³ Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi.

⁴ C(2020) 2050, 30. maaliskuuta 2020.

⁵ COM(2020) 148, 8. huhtikuuta 2020.

⁶ Mukaan lukien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset ja unionin pelastuspalvelumekanismiin osallistuvien valtioiden (Serbia, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Turkki) kansalaiset silloin, kun he palaavat kotiin mekanismin puitteissa.

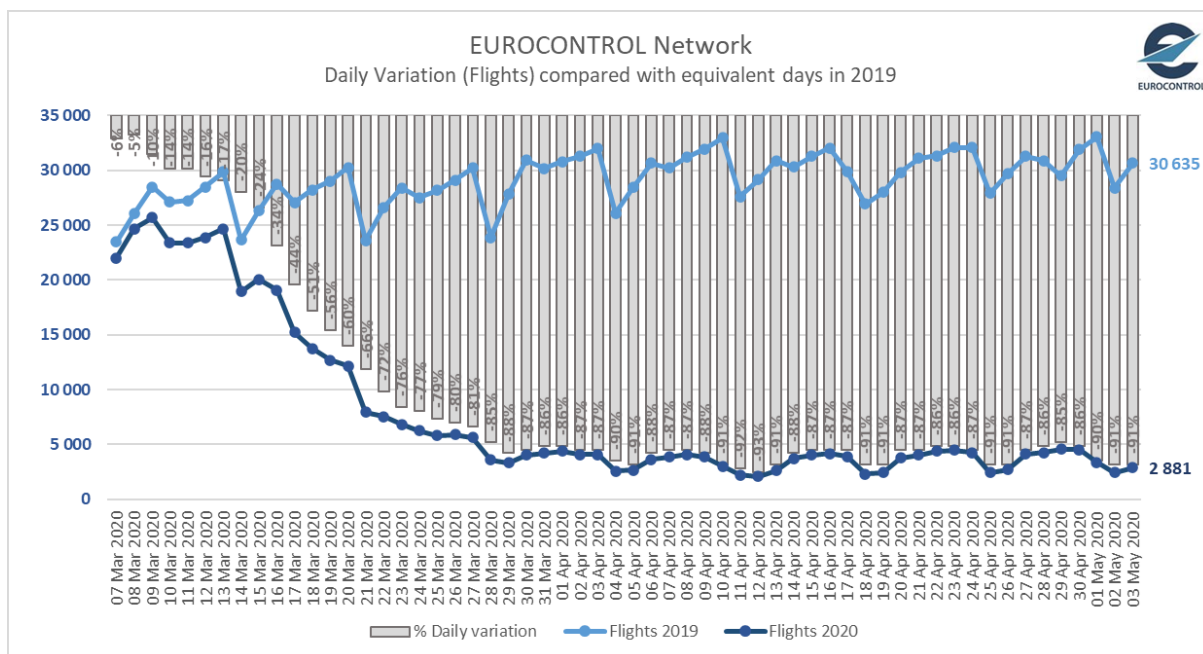
⁷ Näihin pitäisi kuulua seuraavat:

- terveydenhuollon ammattilaiset, terveysalan tutkijat ja vanhusten hoidon ammattilaiset;

Matkustusrajoitusten säilyttämistä ulkorajoilla koskevan suosituksen määräaika päättyy 15. toukokuuta 2020, joten tässä tiedonannossa arvioidaan, olisiko rajoituksen uusi jatkaminen tarpeen ja perusteltua.

II Kehitys matkustusrajoitusten arvioinnista 8. huhtikuuta 2020 annetun tiedonannon jälkeen

Ulkorajoilla sovellettavan matkustusrajoituksen tavoitteena on vähentää riskiä taudin leviämisestä EU:hun matkustamisen myötä. Matkustaminen EU:hun ja EU:sta sekä EU:n sisällä on vähentynyt huhtikuun aikana jatkuvasti ja jyrkästi. Eurocontrol⁸ raportoi 3. toukokuuta 2020 lentojen määrän vähentyneen kaikkiaan 91 prosenttia, mikä tarkoittaa, että yksittäisiä lentoja on ollut 27 754 vähemmän kuin vuonna 2019.⁹ Tällä hetkellä jäljellä olevat lennot rajoittuvat pääasiassa rahtilentoihin. Vastaavia muutoksia havaitaan muissakin liikennemuodoissa, kuten lautta-, linja-auto- ja junaliikenteessä.

Jotkin EU:n jäsenvaltiot ja Schengenin säännöstöön osallistuvat valtiot toteuttavat ensimmäisiä varovaisia toimia lähikontaktien välttämiseen tähtäävien rajoitusten lieventämiseksi alueellaan, mutta yleistavoite koronaviruksen leviämisen rajoittamiseksi lähikontakteja välttämällä on edelleen voimassa. Lisäksi tilanne Euroopassa ja koko maailmassa on edelleen hyvin herkkä. Ei siis voida sulkea pois mahdollisuutta, että toimenpiteitä joudutaan ottamaan uudelleen käyttöön, jos tartunnat lähtevät uuteen kasvuun.

- rajatyöntekijät;
- maatalousalan kausityöntekijät;
- kuljetushenkilöstö;
- diplomaatit, kansainvälisten järjestöjen henkilöstö, sotilashenkilöstö ja humanitaarisen avun työntekijät heidän hoitaessa tehtäviään;
- kauttakulkumatkustajat;
- pakottavista perhesyistä matkustavat;
- kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat tai muista humanitaarisista syistä suojelua tarvitsevat henkilöt palauttamiskiellon periaatetta noudattaen.

⁸ Eurocontrolissa on mukana 41 valtiota.

⁹ www.eurocontrol.int

Euroopan komission ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajat esittivät 15. huhtikuuta 2020 yhteisen eurooppalaisen etenemissuunnitelman covid-19-rajoitusten purkamiseksi¹⁰. Yhteisessä etenemissuunnitelmassa ehdotetaan vaiheittaista lähestymistapaa sisä- ja ulkorajojen avaamiseen, ja tavoitteena on palata lopulta rajoittamattomaan vapaaseen liikkuvuuteen ja Schengen-alueen normaaliin toimintaan. Sisärajatarkastuksia on alettava poistaa asteittain ja koordinoidusti ennen kuin ulkorajoilla sovellettavia väliaikaisia rajoituksia voidaan toisessa vaiheessa lieventää ja EU:n ulkopuolisten maiden asukkaat voivat taas tehdä myös muita kuin välttämättömiä matkoja EU:hun.

On myös syytä muistaa, että komissio on sisärajatarkastusten palauttamisen ja matkustusrajoitusten aiheuttamien vakavien ongelmien ratkaisemiseksi ja sisämarkkinoiden toimintaan kohdistuvien vaikutusten rajoittamiseksi ottanut käyttöön kaikki tarvittavat resurssit ja huolehtinut koordinoinnista EU:n tasolla. Lisäksi komissio on antanut käytännön ohjeita, jotta voitaisiin varmistaa elintärkeiden tuotteiden kuljetusten jatkuvuus EU:ssa vihreitä kaistoja pitkin¹¹, helpottaa lentorahtikuljetuksia¹² ja taata työntekijöiden vapaa liikkuvuus¹³. Näillä suuntaviivoilla on lievennetty merkittävästi rajoitusten vaikutuksia sisämarkkinoihin ja vapaaseen liikkuvuuteen, ja niitä olisi sovellettava siihen asti, että sisärajatarkastukset on poistettu.

III EU:n ulkopuolelta EU+ -alueelle suuntautuvaa matkustusta koskevien väliaikaisten rajoitusten jatkaminen

Kuten edellä on todettu, joissakin jäsenvaltioissa on jo toteutettu alustavia toimia pandemian leviämisen estämiseen tähtäävien rajoittamistoimenpiteiden keventämiseksi. On kuitenkin välttämätöntä, että kaikki toimet toteutetaan asteittain ja että rajoituksia poistetaan eri vaiheissa. Eri vaiheiden väliin olisi myös jätettävä riittävästi aikaa, koska vaikutuksia voidaan mitata vasta ajan myötä. Epidemiologinen tilanne EU:ssa alkaa näyttää tasaantumisen merkkejä ja antaa aihetta varovaiseen optimismiin, mutta riski tartuntojen määrän uuteen kasvuun yhteisöjen sisällä on edelleen olemassa, varsinkin jos toimenpiteet lopetetaan liian aikaisin ja koordinoimattomasti. Lisäksi tilanne on edelleen herkkä monissa kolmansissa maissa, myös sellaisissa, joilla on tavallisesti paljon matkailua EU:hun ja EU:sta. Monien maiden ja alueiden virustilanne on sitä paitsi varhaisemmassa vaiheessa kuin Euroopassa.

EU+ -alueen ulkorajoilla on edelleen tarpeen toteuttaa rinnakkaisia ja koordinoituja toimia niiden toimien täydentämiseksi, joita EU:n jäsenvaltiot ja Schengenin säännöstöön osallistuvat valtiot ovat toteuttaneet koronavirustaudin leviämisen rajoittamiseksi lähikontakteja vähentämällä. Toimien tehokkuuden varmistamiseksi kaikkien EU:n jäsenvaltioiden ja Schengen-valtioiden olisi toteutettava niitä yhdenmukaisesti kaikilla ulkorajoilla samaan määräpäivään asti.

Tästä syystä komissio **kehottaa Schengen-jäsenvaltioita ja Schengenin säännöstöön osallistuvia valtioita jatkamaan kolmansista maista EU+ -alueelle suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevan matkustusrajoituksen soveltamista 30 päivällä 15. kesäkuuta 2020 saakka**. Rajoitusten soveltamisen mahdollista jatkamista olisi arvioitava tulevana viikkoina sen perusteella, miten epidemiologinen tilanne on kehittynyt niin EU:ssa kuin sen ulkopuolellakin.

Väliaikaisen matkustusrajoituksen pidentämisen soveltamisalan olisi oltava sama kuin 16. maaliskuuta ja 8. huhtikuuta 2020 annetuissa komission tiedonannoissa. Jäsenvaltioiden

¹⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0417\(06\)&qid=1588841845594&from=FI](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0417(06)&qid=1588841845594&from=FI)

¹¹ C(2020) 1897, 23. maaliskuuta 2020.

¹² C(2020) 2010, 26. maaliskuuta 2020.

¹³ C(2020) 2051, 30. maaliskuuta 2020.

olisi väliaikaisia matkustusrajoituksia soveltaessaan noudatettava komission 30. maaliskuuta 2020 antamia ohjeita. Lisäksi komissio muistuttaa 23. maaliskuuta 2020 vihreiden kaistojen täytäntöönpanosta antamansa tiedonannon 15 kohdasta ja kehottaa kaikkia valtioita ja toimijoita jatkamaan yhteistyötä ja soveltamaan täytäntöönpano-ohjeita vihreisiin kaistoihin ulkorajoilla mahdollisimman laajasti.